

Beschrijvingsbrief Grootoosten 2026

Datum: 20 juni 2026
Tijd: 10.00 uur
Locatie: Leerhotel 't Klooster te Amersfoort

De loges benoemen uit hun leden één afgevaardigde van de loge. Deze brengt tijdens het Grootoosten het aantal stemmen uit op basis van het aantal leden van de loge per 01-01-2026, conform art. 9.3 van de statuten van de Orde. Alleen afgevaardigden hebben het recht aan de besprekingen en de besluitvorming deel te nemen. Bezoekers kunnen zich via de Ordesite aanmelden. Zij worden geregistreerd op volgorde van aanmelding. Indien er geen plaats meer is, krijgen betrokkenen daarvan bericht.

Stemmingen geschieden digitaal. Afgevaardigden dienen te beschikken over een mobiele telefoon met een internetverbinding.

Agenda

De agenda met alle bijbehorende stukken staat ten minste vier weken voor aanvang van het Grootoosten op de website gepubliceerd.

- 1 Opening door de Z.:V.: Gedeputeerd Grootmeester Danker Rijk.
- 2 Ingekomen stukken – Geen.
- 3 Verslag Grootoosten 2025. Een audioverslag staat op het besloten deel van de website.
- 4 Algemene beschouwing door de Gedeputeerd Grootmeester.
- 5 Benoeming van de Commissie Stemopneming en van de Urgentiecommissie.

6. VERKIEZINGEN

Hoofdbestuur

- a) Verkiezing gedelegeerde van het Hoofdbestuur in de regio Zuid-West Nederland. Aftredend is de Z.: V.: Br.: D.J.M. Rijk die niet herkiesbaar is. Voorgestelde kandidaat: de A.: Br.: H.A.A. de Berk. Zie de bijlagen 06-A 1 en 06- A2.
- b) Verkiezing gedelegeerde van het Hoofdbestuur in de regio GrootDen Haag. Aftredend is de Z.: A.: Br.: L.D. van Eesteren die niet herkiesbaar is. Voorgestelde kandidaten in alfabetische volgorde: de A.: Bbr.: M. Baars en M.P. Lucassen. Br.: Baars heeft de voorkeursstemmen van het Regioconvent Groot-Den Haag gekregen. Zie de bijlagen 06 B 1 t/m B 6.
- c) Verkiezing gedelegeerde van het Hoofdbestuur in de regio Noord-Nederland. Aftredend en herkiesbaar is de Z.: A.: Br.: H.R.Coone.
- d) Verkiezing gedelegeerde van het Hoofdbestuur in de regio Midden-Nederland. Herkiesbaar de Z.: A.: Br.: J-P. Meus.
- e) Verkiezing gedelegeerde van het Hoofdbestuur in de regio Gelderland. Herkiesbaar de Z.: A.: Br.: W.J. Kossen.

Voor de punten d) en e) geldt dat de broeders in 2026 de termijn van hun voorgangers hadden volgemaakt en moesten worden gekozen voor hun eerste eigen termijn van drie jaar. Dat is echter niet gebeurd, zodat voorgesteld wordt de verkiezing nu in 2026 te houden. Er hebben zich geen tegenkandidaten gemeld, zodat wordt voorgesteld de beide broeders met terugwerkende kracht te benoemen.

Commissies:

Raad van Discipline:

- f) Aftredend en herkiesbaar zijn de Brs.: A.V. van den Berg (voor zijn 3de en laatste termijn) en J.H. Heerebout (eveneens voor zijn 3de en laatste termijn).

Financiële Commissie:

- g) Aftredend en niet herkiesbaar is Br. :. M.A. Batenburg. Voorgestelde kandidaat is de Br. :. J. de Graaf.

Stichtingen binnen de Orde:

Instituut Maçonnieke Vorming

- h) Aftredend en niet herkiesbaar is de Z.:. A.: Br.:. R. Walles (voorzitter). Voorgesteld wordt om de A.: Br.:. K. Landsbergen te benoemen tot voorzitter.
- i) Vorig jaar trad de de Z.:. A.: Br.:. G. van Wieringen af als thesaurier. Voorgesteld wordt om de A.: Br.:. H. Rietveld in zijn plaats te benoemen.

Stichting Welzijnszorg Van Maren Fonds

- j) Aftredend en herkiesbaar als leden van de Raad van Toezicht zijn de Bbr.:. R. Verweij, H.V. Schultink en P. Kirpesteijn. Voorgesteld wordt hen voor een tweede termijn te benoemen.
- k) Br.:. J.R. Jollema Gorter stelt zich niet beschikbaar voor een 2de termijn als secretaris. Voorgesteld wordt om Br.:. J. Pastoor te benoemen.

7. Verslag van het Hoofdbestuur over het jaar 2025. Zie bijlage.

8. **Beleidsplan 2025-2027.** Z.:. V.: Br.:. Rijk, verantwoordelijk voor het beleidsplan geeft een overzicht van de activiteiten die in het kader van het beleidsplan hebben plaatsgevonden. Zie bijlage.

9. Financieel verslag:

Balans en Staat van Baten & Lasten 2025 met toelichting. Zie bijlage.

Verslag Financiële Commissie. Acquit Grootthesaurier en decharge HB voor het gevoerde financieel beleid boekjaar 2025.

10. **Herziene Begroting** 2026 en Begroting 2027 met vaststelling van de jaarbijdrage per lid voor 2027. Zie bijlage.

11. Voorstel tot wijziging van artikel 9, lid 3 van de Statuten, dat de stemverhouding per loge regelt. Het voorstel betreft een statutenwijziging en is ondertekend door tien loges, te weten: Ster in het Oosten (no. 14), Jacob van Campen (no. 58), L'Amitie Sans fin (no. 243), De Vriendschap (no. 35), In Vrijheid Gebonden (no. 256), De Eenhoorn (no. 278), De Unie van Utrecht (no. 146), Het Schietlood (no. 215), Opgang (273), West-Friesland (45)

Samenvatting van het voorstel: Nu geldt voor het stemmen op het Grootoosten een staffelsysteem: tot 25 leden één stem, 26–50 leden twee stemmen, 51–75 leden drie stemmen, en meer dan 75 leden vier stemmen. De loge stelt dat dit staffelsysteem zijn oorsprong vindt in de tijd van handopsteken, toen een precieze telling per ledenaantal ondoenlijk was. Met de invoering van elektronisch stemmen is dat bezwaar weggevallen. Elektronisch stemmen op basis van het exacte ledenaantal is volgens ingewijden zelfs eenvoudiger en minder tijdrovend dan de huidige staffel. De vrijmetselarij heeft altijd het principe van "one man, one vote" hoog gehouden. Het nieuwe artikel 9, lid 3 zou dan ook eenvoudig moeten luiden: het aantal stemmen per loge is gelijk aan het aantal leden op 1 januari van het betreffende jaar. Zie Bijlage 11-01.

Het advies van het Hoofdbestuur aan het Grootoosten is om het voorstel af te wijzen, omdat het Grootoosten een vergadering van loges is — niet van individuele leden — en omdat dat federatieve karakter een bewuste, principiële keuze is. Het voorstel om stemgewicht gelijk te stellen aan het ledental zou die grondslag fundamenteel wijzigen. Een lineaire koppeling aan ledental introduceert het "recht van de sterkste": enkele grote loges zouden structureel de uitkomst kunnen bepalen, terwijl kleine loges hun betekenisvolle stem verliezen. Bovendien ligt aan de redenering van het voorstel expliciet het principe van "one man, one vote" ten grondslag, wat de Orde onvermijdelijk zou politiseren. Het huidige staffelsysteem bevordert juist consensus en coalitievorming, wat past bij het maçonnieke ethos van harmonie en broederschap. Het argument dat de wet "one man, one vote" zou opleggen is juridisch onjuist: het verenigingsrecht laat ruimte voor het huidige stelsel. Het advies aan de ALV is dan ook: het voorstel niet aannemen en vasthouden aan de bestaande, gematigde staffel van logevertegenwoordiging. Zie Bijlage 11-02.

12. Voorstel tot wijziging van artikel 17 van de Ordegrondwet, dat de bevoegdheid tot het vaststellen van de ritualen bij het Grootoosten wil leggen. Het voorstel betreft een Ordegrondwetswijziging en is ondertekend door negen loges, te weten: Ster in het Oosten (no. 14), Jacob van Campen (no. 58), L'Amitie Sans fin (no. 243), In Vrijheid Gebonden (no. 256), De Eenhoorn (no. 278), De Unie van Utrecht (no. 146), Het Schietlood (no. 215), Opgang (173) West-Friesland (45).

Als aanleiding wijst de loge op een reeks onduidelijke en ongecommuniceerde rituaalwijzigingen: in 2010 verschenen nieuwe versies van de rituaalboekjes waarin meer onderdelen verplicht waren gesteld, zonder dat dit aan de leden werd meegedeeld. Het onderscheid tussen verplichte en facultatieve onderdelen werd aangeduid met blauw en zwart gekleurde tekst, wat voor veel leden niet zichtbaar was. Ook de digitale versie op de Ordesite — van na 2018 — bevatte wijzigingen die nooit officieel waren gecommuniceerd. Zie Bijlage 12-01.

Het Hoofdbestuur adviseert het Grootoosten het voorstel af te wijzen, of op z'n minst aan te houden totdat een nieuwe Grootmeester is benoemd. De Ordegrondwet legt de zorg voor rituelen bewust bij de Orde, omdat rituelen behoren tot het maçonnieke domein van de Orde — niet tot het profane verenigingsrecht. Overdracht van die bevoegdheid aan de ALV zou rituelen blootstellen aan debat, stemming en meerderheidsdynamiek, wat hun sacrale en verbindende karakter aantast. De achterliggende zorgen over communicatie en consultatie zijn reëel, maar kunnen zonder grondwetswijziging worden opgelost via betere procedures en een rituaalcommissie. Dat het systeem werkt, bleek al onder de vorige Grootmeester Van Eijck, toen consultatie ertoe leidde dat voorgestelde wijzigingen niet werden doorgevoerd. Het historische argument van de indieners — dat het Grootoosten vroeger ook rituaalwijzigingen vaststelde — acht het Hoofdbestuur onvoldoende onderbouwd en niet doorslaggevend. Een gewone meerderheid van 51% biedt te weinig draagvlak voor beslissingen die de kern van de vrijmetselarij raken. Het ontbreken van een Grootmeester maakt behandeling van dit voorstel op dit moment extra onwenselijk, omdat juist hij grondwettelijk verantwoordelijk is voor het bewaken van de rituele traditie. Zie Bijlage 12-02.

13. Intrekken Constitutiebrief loge De Bouwketen (O.: Groningen, no 291). De loge telt nog maar drie leden, waarmee zij niet meer voldoet aan de grondwettelijke minimumeis van zeven meester-vrijmetselaars. Met zo weinig leden kan de rituele arbeid niet naar behoren worden verricht, kunnen de noodzakelijke functies niet worden vervuld en staat de zelfstandigheid van de loge structureel onder druk. Minder vergaande maatregelen zoals fusie of herstel bieden geen duurzaam perspectief. De overgebleven leden krijgen minimaal een jaar dispensatie om zonder loge lid te blijven van de Orde, zodat zij een andere loge kunnen vinden. Zie Bijlage 13-01.

14. Aanpassen Statuten Provinciale Grootloge Caribbean. Het voorstel is om het ressort van de Provinciale Grootloge uit te breiden (art.2, lid 2). Het beslaat nu 'het grondgebied van het Land Curacao en dat van het Land Sint Maarten'. Dat klopt niet (meer) aangezien er sinds enige jaren ook op Bonaire een loge werkt die onder de PGL ressorteert. Vandaar deze voorgestelde aanpassing: 'de landen en eilanden in het Caribisch gebied behorende tot het Koninkrijk der Nederlanden'.

19. Rondvraag

20. Sluiting

Amendementen en moties

N.B. Amendementen en moties:

Een amendement heeft de bedoeling om de tekst van een voorstel te wijzigen. Een amendement zal daarom eerst in stemming worden gebracht om uiteindelijk over een al dan niet geamendeerd voorstel te kunnen stemmen.

Een amendement kan dan ook het beste als volgt worden geformuleerd:

Het Grootoosten der Nederlanden in vergadering bijeen op ...

Gelezen het voorstel van het Hoofdbestuur met betrekking tot agendapunt... inzake ...

Overwegende

(de reden om het amendement voor te stellen)

Besluit:

De tekst “...” als volgt te wijzigen: “.....”, of

Dealinea “” te lezen als volgt: “”.

Kortom: het is van belang om duidelijk te verwoorden wat naar de mening van de voorstellers aangepast moet worden.

Een motie heeft tot doel om het gevoel van de vergadering te verwoorden of een uitnodiging om ten aanzien van een niet rechtstreeks aan de vergadering voorgelegde vraag een verklaring uit te spreken. In beginsel wordt een motie ingediend naar aanleiding van een geagendeerd onderwerp.

Een motie heeft een iets andere indeling, bijvoorbeeld:

Het Grootoosten der Nederlanden in vergadering bijeen op

Gelezen het voorstel van het Hoofdbestuur met betrekking tot agendapunt... inzake ...

Overwegende,

(Waarom de motie wordt voorgesteld)

Spreekt uit (is van mening, vraagt, o.i.d.)

De tekst van de voorgestelde motie (de gevraagde verklaring).

Overeenkomstig het bepaalde in de Ordewet Bestuur worden amendementen en moties schriftelijk ingediend bij de voorzitter. Zij moeten om in behandeling te worden genomen door de afgevaardigden van tenminste vier andere loges eenstemmig te worden ondersteund.